

UNITAT 8

LA IMAGINACIÓ ENS DU D'EXCURSIÓ

CONTINGUTS

LÈXICS

- Invents més coneguts: la llum elèctrica, la locomotora de vapor, l'ordinador personal, Internet.
- Invents que han canviat el món: la impremta, el telèfon, el cinematògraf, la missatgeria instantània de xat.
- Invents curiosos: el pal de fregar, el futbolí, la llepolia de pal, la veta adherent.
- Tauleta tàctil escolar: connexió de banda ampla, xarxa sense fil, aplicacions, agenda virtual, avisos telemàtics, sensor, calendari.
- Arcaismes, neologismes i estrangerismes d'ús freqüent i la seua relació amb l'equivalent en valencià.

MORFOLÒGICS I ESTRUCTURES

- Complementes del predicat verbal (CD, CI).
- Pronoms de CD i CI.
- Adverbis de manera.
- Preposicions: *a*, *per a*.

SONS I ORTOGRAFIA

- Sigles i abreviatures.
- Mots acabats amb *p o b*, *t o d*, *c o g*.
- Mots compostos: el guionet.

LECTOESCRITURA

- Mots, expressions i frases relacionades amb el camp lexicosemàntic.
- Invents: el disseny d'un robot per a les tasques domèstiques.
- Els invents i els inventors més famosos de la història.
- Textos literaris: «El planeta de la veritat», de Gianni Rodari.

MATERIALS

- Cd de recursos sonors.
- Activitats de reforç i d'ampliació.
- Avaluacions.

COMPETÈNCIES BÀSIQUES

Els objectius i els continguts d'aquesta unitat didàctica contribueixen a l'assoliment de les competències bàsiques següents:

Competència en comunicació lingüística

- ✓ Comprendre textos orals i escrits amb seqüències conversacionals i expositives: els diàlegs de la colla de G6 a fi de participar en un concurs de creadors, els textos expositius sobre els invents que han canviat el món, els inventors més famosos i alguns invents curiosos menys coneguts.
- ✓ Fomentar el gust i l'interès per participar en situacions de comunicació oral: escolta atenta, entonació i pronunciació adequades, discurs ordenat i coherent, respecte del torn de paraula, control de la impulsivitat, fórmules de cortesia, ús d'un llenguatge no discriminatori i respectuós amb les diferències.
- ✓ Desenvolupar habilitats de diàleg en situacions d'aprenentatge compartit: el debat a propòsit de l'invent més important de la història de la humanitat.
- ✓ Adquirir vocabulari referent al centre d'interès treballat en la unitat: els invents, els utensilis comuns dissenyats per inventors, les eines digitals amb què vivim.
- ✓ Memoritzar i reproduir, individualment i en grup, textos literaris i no literaris adequats al nivell educatiu i pròxims als seus gustos i interessos, prèviament escoltats o llegits en diferents formats.
- ✓ Conèixer i valorar textos literaris com a font de comunicació, de plaer, de joc, d'entreteniment, de coneixement d'altres mons, temps i cultures i identificar, expressions específiques de la terminologia literària, les característiques formals dels textos narratius, mentre participa en activitats de lectura, audició col·lectiva, recitat i dramatització: *El planeta de la veritat* de Gianni Rodari.
- ✓ Usar estratègies per a la comprensió lectora: abans de la lectura (anticipar hipòtesi a través d'informació paratextual contextualitzada i abstracta, establir els objectius de la lectura, analitzar l'estructura del text i la seua tipologia); durant la lectura (inferir elements contextuals no citats); i després de la lectura (reconèixer la intenció de l'autor i confeccionar mapes conceptuals).
- ✓ Interpretar, de forma autònoma, reflexiva i dialogada amb l'ajuda dels seus companys, textos de l'àmbit escolar i social, anticipar i reformular hipòtesi, inferir elements contextuals no explícits, identificar la tipologia del text i exposar les seues conclusions personals sobre el contingut i la intenció de l'autor.
- ✓ Presentar la informació per mitjà d'un text utilitzant adequadament la normativa ortogràfica i gramatical, els connectors, amb especial atenció als signes de puntuació, cos i estil de la jerarquia de la informació, títols, subtítols, imatges, paraules clau, exemples, etc.
- ✓ Aplicar els coneixements sobre els elements bàsics del sistema lingüístic adequats al nivell educatiu, adquirits per mitjà d'un procés de reflexió individual i col·lectiva, per a interpretar, elaborar i revisar textos detectant errors i resolent dubtes, amb la supervisió d'un adult i la col·laboració dels seus companys.
- ✓ Participar activament i autònomament en l'avaluació, autoavaluació i coavaluació de produccions escrites, tant pròpies com dels altres, amb consulta o sense de models i guies.

Competència matemàtica i

competències bàsiques en ciència i tecnologia

- ✓ Realitzar observacions per a desenvolupar la curiositat i l'esperit crític.
- ✓ Posar en pràctica processos de raonament i de desenvolupament de l'atenció en activitats que requereixen la relació, la classificació i l'associació mots.
- ✓ Utilitzar els conceptes espacials i temporals bàsics en situacions reals, com ara localitzacions i classificacions històriques.
- ✓ Expressar de viva veu i per escrit expressions numèriques relacionades amb el centre d'interès.

Competència digital

- ✓ Desenvolupar una actitud oberta, responsable i crítica davant les aportacions de les noves tecnologies (continguts, jocs d'entreteniment...).
- ✓ Desenvolupar la comprensió i l'expressió de textos relacionats amb els mitjans de comunicació digital, com ara els missatges de xat Whatsapp, els blogs i les pàgines webs infantils i juvenils.
- ✓ Desenvolupar habilitats per a buscar, seleccionar i comunicar informació mitjançant l'elaboració de textos per a un blog.
- ✓ Participar en equips de treball per a construir un producte o tasca col·lectiva, compartir informació i continguts digitals de forma oral o escrita, amb un llenguatge no discriminatori, utilitzar ferramentes de comunicació TIC i entorns virtuals d'aprenentatge.
- ✓ Usar les eines més comunes de les TIC per a conversar amb la resta del grup amb la finalitat de planificar el treball, aportar idees constructives pròpies, comprendre les idees alienes, etc., compartir informació i recursos i construir un producte o meta col·lectius.
- ✓ Organitzar i representar el text de forma creativa utilitzant ferramentes digitals d'edició i presentació senzilles que permeten incloure text amb format caràcter (font, grandària, negreta, subratllat, cursiva, etc.), la manipulació bàsica d'imatges (translació, rotació i escalat) i/o àudio/vídeo.
- ✓ Emmagatzemar la informació digital per mitjà d'aplicacions de gestió de la informació (explorador d'arxius) i serveis en xarxa (per exemple, l'entorn virtual d'aprenentatge), seguint un esquema de classificació senzill.

Competència aprendre a aprendre

- ✓ Reflexionar sobre què i com s'ha après formulant qüestions entorn el tema centre d'interès.
- ✓ Desenvolupar habilitats per a obtenir informació –individualment o en grup– entorn la realització d'un projecte d'aprenentatge col·lectiu i molt gratificant, com ara les entrevistes i les exposicions orals i escrites entorn la redacció d'un text: la descripció de la nostra població des d'una perspectiva històrica.
- ✓ Adquirir habilitats per a comunicar els resultats del treball realitzat.
- ✓ Interpretar les demandes de les tasques d'aprenentatge, mantenir la concentració mentre les realitza, mostrar perseverança i flexibilitat davant dels reptes i dificultats, esforçar-se i mantindre la calma i la motivació, intentar resoldre els dubtes pels seus mitjans fer-se preguntes i buscar ajuda si la necessita.

Competències socials i cíviques

- ✓ Comprendre la realitat social en què es viu: les civilitzacions antigues que han existit en el lloc on vivim, els costums i les tradicions ancestrals.
- ✓ Aprendre codis de conducta per a distintes situacions: posar-se en el lloc de l'altre i comprendre el seu punt de mira, practicar normes de convivència.
- ✓ Aprendre a comunicar-se amb els altres i comprendre el que aquests transmeten.
- ✓ Valorar els interessos individuals i de grup.

Sentit d'iniciativa i esperit emprenedor

- ✓ Conèixer la manera de presentar una faena ben acabada tenint en compte uns terminis establerts.
- ✓ Assolir hàbits de treball cooperatiu aportant idees, plantejant reptes, buscant solucions i duent-les a la pràctica.

Consciència i expressions culturals

- ✓ Localitzar en el mapa del país nom de la localitat que han d'endevinar als missatges de Whatsapp.
- ✓ Mostrar una actitud oberta i respectuosa cap a les diferents manifestacions culturals i artístiques del patrimoni dels pobles.
- ✓ Mostrar interès per utilitzar el valencià en els usos personals i per a tota funció comunicativa.

8 EN MARXA L'ESCOLA AL CARRER QUÈ EN SAPS, DE...? FIXAT COM SONA CLIPS DE LLENGUA ARA ET TOCA A TU

1 Aitana mostra als amics la convocatòria d'un concurs de joves creadors. Escolta la conversa.

Mireu quina notícia més curiosa: la Conselleria d'Educació convoca un concurs de joves creadors per a alumnes de 6é i dona com a premi un viatge de fi de curs per a tota la classe a un campament de multiaventura.

Que interessant! Vegem en què consisteix el concurs.

S'ha de dissenyar algun invent que millori la convivència a l'escola o els resultats acadèmics de la classe.

Ens hi podríem presentar, però això sembla molt difícil i sols per a persones molt intel·ligents.

No ho crec: si diu que és per a alumnes de 6é qualsevol pot ser guanyador. És qüestió de posar-nos a imaginar. De segur que se'ns ocorre alguna idea per a fer-nos més fàcil la feina del col·legi.

Podríem proposar el tema per al blog i Ivan podria preguntar a la gent del carrer sobre els invents. Què us sembla?

Bona idea. Preguntarem als companys i a la mestra si hi volen participar. Si guanyem fem el viatge de fi de curs assegurat. En marxa!

2 Llig els missatges de la tauleta tàctil d'Aitana i respon.

1 Heu participat mai en algun concurs? En quin?

2 Coneixeu algun inventor? Com es diu?

3 Quines peneu que són les persones que fan invents? On creieu que treballen?

4 Quin peneu que ha sigut l'invent més important de la humanitat?

5 Heu descobert quin és el poble del qual parla Lúcia? Quan ho descobriu, véu al mapa que hi ha al final del quadern i escriu-hi el nom del poble.

Objectius

- Verbalitzar el contingut de les il·lustracions i els textos de presentació creant un precedent i una expectativa suggeridora.
- Reproduir determinades frases del diàleg mitjançant el suport auditiu i visual.
- Respondre preguntes bàsiques –del tipus sí/no–, de dues alternatives (una de les quals és igual o quasi igual en castellà) i d'afegir una paraula o un sintagma curt que implique la comprensió global de l'argument.
- Participar en activitats que afavoreixen la interrelació amb els companys i companyies de la classe: la participació de la classe de 5é en un concurs escolar de creadors.
- Comprendre el sentit global de textos orals identificant les idees exposades pels interlocutors.
- Exposar opinions i informacions entorn del centre d'interès: mots encreuats sobre invents coneguts.
- Identificar en textos orals el tema, el destinatari, el propòsit del missatge i la intenció de l'emissor.
- Familiaritzar-se amb l'ús d'aplicacions informàtiques per a la presentació de textos relacionats amb el centre d'interès.

Descripció de les activitats

1 Aitana mostra als amics la convocatòria d'un concurs de joves creadors. Escolta la conversa.

- a)** Demanarem als alumnes que escolten l'àudio per a saber què ens conten els personatges que hi intervenen i conèixer el tema del blog d'aquesta unitat.

Incidirem perquè paren atenció especial en la motivació i l'interès del tema: qui serà l'encarregat de preparar el blog d'aquesta unitat i per què. En aquesta ocasió, Aitana els encarrega a Miquel i Ivan que entrevisten la gent del carrer i la mestra sobre els invents que han canviat el seu món. També proposaran que la mestra participe al concurs de joves creador.

–Aitana: *Mireu quina notícia més curiosa: la Conselleria d'Educació convoca un concurs de joves creadors per a alumnes de 6é i dona com a premi un viatge de fi de curs per a tota la classe a un campament de multiaventura.*

–Miquel: *Que interessant! Vegem en què consisteix el concurs.*

–Aitana: *S'ha de dissenyar algun invent que millori la convivència a l'escola o els resultats acadèmics de la classe.*

–Camil·la: *Ens hi podríem presentar, però això sembla molt difícil i sols per a persones molt intel·ligents.*

–Miquel: *No ho crec: si diu que és per a alumnes de 6é qualsevol pot ser guanyador. És qüestió de posar-nos a imaginar. De segur que se'ns ocorre alguna idea per a fer-nos més fàcil la feina del col·legi.*

–Aitana: *Podríem proposar el tema per al blog i Ivan podria preguntar a la gent del carrer sobre els invents. Què us sembla?*

–Miquel: *Bona idea. Preguntarem als companys i a la mestra si hi volen participar. Si guanyem tenim el viatge de fi de curs assegurat. En marxa!*

2 Llig la conversa i els missatges de la tauleta tàctil d'Aitana i respon.

Els alumnes llegiran la correspondència Whatsapp de la tauleta electrònica i, amb la informació del diàleg, contestaran oralment les preguntes següents, relacionades amb els gustos i els interessos dels personatges.

Solucions:

- a) Resposta oberta per part de l'alumnat.
- b) Resposta oberta per part de l'alumnat.
- c) Resposta oberta per part de l'alumnat.
- d) Resposta oberta per part de l'alumnat.
- e) Aiolo de Malferit, a la Vall d'Albaida.

Tot seguit, realitzarem les activitats del QUADERN DE TREBALL.

8 LA IMAGINACIÓ ENS DU D'EXCURSIÓ

EN MARXA

1 Torna a escoltar el CD i respon les qüestions següents.

- Qui convoca un concurs de joves creadors?
- Quin és el premi del concurs?
- Quines característiques ha de presentar l'invent?
- Per què pensa Camil·la que és molt difícil?
- Què preguntarà Ivan a la gent del carrer?

2 Organitza les paraules següents per fer frases amb sentit.

- pare diu que la llum elèctrica més important Mon per a la humanitat l'invent ha sigut
- un invent el que m'agradaria és que el lliu i m'endregara A mi l'habitació em fera
- La meua àvia que es va inventar una cosa que m'ha dit totalment l'any 1956 la neteja de la casa va canviar
- se'ns ocorre per fer-nos més fàcil De segur que la faena del col·legi alguna idea

3 Resol els mots encreuats sobre els invents que han canviat el món.

VERTICALS

- Invent que permet transmetre i rebre imatges amb moviment i so.
- Invent molt útil si escrivim i volem esborrar.
- Invent per a tancar o obrir fàcilment una peça de roba.
- Invent que comença funcionant a vapor i circula per carrils de ferro.
- Un dels primers invents que va fer l'ésser humà i que va facilitar el transport.

HORIZONTALS

- Invent que ens ha permès veure els microbis i altres coses petites.
- Invent amb el qual podem viatjar i orientar-nos sense perdre'ns.
- Invent que possem als viatgers quan es fan una ferida.

4 Ets capaç d'escriure el nom de tres invents de cada segle. T'ajudem una miqueta...

- segle XIX: la locomotora
- segle XX: l'aigua corrent
- segle XXI: YouTube

1 Torna a escoltar el CD i respon les qüestions següents.

Solucions:

- La Conselleria d'Educació.
- Un viatge de fi de curs per a tota la classe.
- L'invent ha de millorar la convivència a l'escola o el rendiment acadèmic.
- Perquè pensa que va adreçat només a persones molt intel·ligents.
- Què sap sobre els invents.

2 Organitza les paraules següents per fer frases amb sentit.

Suggerim realitzar la lectura del text per parelles, de manera que un alumne llija el que hi ha escrit al quadern i que l'altre reproduisca la lectura amb la frase pertinent ordenada.

Solucions:

- Mon pare diu que la llum elèctrica ha sigut l'invent més important per a la humanitat.
- A mi el que m'agradaria és un invent que em fera el lliu i m'endregara l'habitació.
- La meua àvia m'ha dit que l'any 1956 es va inventar una cosa que va canviar totalment la neteja de la casa.
- De segur que se'ns ocorre alguna idea per fer-nos més fàcil la faena del col·legi.

3 Resol els mots encreuats sobre els invents que han canviat el món.

Solucions:

Verticals: 1. televisió; 2. llapis; 3. cremallera; 4 tren; 5. roda
 Horitzontals: 6. microscopi; 7. brúixola; 8. tireta

4 Ets capaç d'escriure el nom de tres invents de cada segle. T'ajudem una miqueta...

Solucions:

Activitat de resposta oberta per part de l'alumnat. Amb tot, facilitem unes possibles solucions:

- segle XIX: la locomotora, el tren, el telèfon
- segle XX: l'aigua corrent, el telèfon mòbil, la televisió
- segle XXI: YouTube, Whatsapp, la tauleta tàctil

Adquisició de les competències LOMQE

- Competència lingüística
- Competència matemàtica i competències bàsiques en ciència i tecnologia
- Aprendre a aprendre
- Competències socials i cíviques
- Sentit d'iniciativa i esperit emprenedor
- Consciència i expressions culturals

8

L'ESCOLA AL CARRER

1 Ivan ha eixit al carrer per preguntar a la gent quin creuen que ha estat l'invent més important. Escolta l'entrevista.

Ivan: Hola, bon dia. Estem investigant sobre els invents. Quin és per a vosté l'invent que li ha facilitat més la vida?

Joan: Per a mi han sigut les ulleres. Sóc miop i no hi podria veure sense. Trobe que han ajudat molt tota la humanitat.

Ivan: I vosté? Quin creu que és l'invent més important que s'ha fet?

Clara: Sens dubte els bolquers d'un sol ús. Abans que s'inventaren, ens passaven el temps llavant bolquers i els xiquets no estaven tan cuidats.

Ivan: Sembla una bona elecció. I vosté quin invent tria?

Jennifer: Trobe que el telèfon: tinc la família fora i no puc imaginar un món on no poguérem comunicar-nos amb els nostres parents cada dia i tan ràpidament.

Ivan: També té raó. I vosté què n'opina?

Dora: Em sembla que el més útil ha sigut la rentadora. Encara recorde la quantitat de temps que passava mà mare llavant la roba a mà. És l'invent que més temps lliure ens ha donat. Sens dubte, és el millor.

Ivan: Vaja!, ja veig que és molt difícil decidir quin és el més important. Tots semblen imprescindibles. Haurem de pensar molt per inventar una cosa de profit per a la classe.

2 Després d'escoltar l'entrevista d'Ivan, llegiu-la i representeu-la en grups de cinc.

3 Finalment, cada grup pot inventar una entrevista semblant seguint el model d'Ivan.

Objectius

- Realitzar lectures dramatitzades del diàleg tot assumint el paper d'un dels diferents protagonistes: l'entrevista d'Ivan a gent del carrer sobre l'invent més important per a ells.
- Investigar sobre aspectes relacionats amb la realitat social en què es viu: els invents quotidians i els invents i inventors més famosos de la història.
- Familiaritzar-se i identificar elements representatius en relació amb el tema: la figura de Leonardo da Vinci.
- Aprofundir en el coneixement d'altres invents relacionats amb el joc mitjançant l'ús de recursos digitals.

Descripció de les activitats

1 Ivan ha eixit al carrer per preguntar a la gent quin creuen que ha estat l'invent més important. Escolta l'entrevista

–Ivan: *Hola, bon dia. Estem investigant sobre els invents. Quin és per a vosté l'invent que li ha facilitat més la vida?*

–Joan: *Per a mi han sigut les ulleres. Sóc miop i no hi podria veure sense. Trobe que ha ajudat molt tota la humanitat.*

–Ivan: *I vosté? Quin creu que és l'invent més important que s'ha fet?*

–Clara: *Sens dubte els bolquers d'un sol ús. Abans que s'inventaren, ens passaven el temps llavant bolquers i els xiquets no estaven tan cuidats.*

–Ivan: *Sembla una bona elecció. I vosté quin invent tria?*

–Jennifer: *Trobe que el telèfon: tinc la família fora i no puc imaginar un món on no poguérem comunicar-nos amb els nostres parents cada dia i tan ràpidament.*

–Ivan: *També té raó. I vosté què n'opina?*

–Dora: *Em sembla que el més útil ha sigut la rentadora. Encara recorde la quantitat de temps que passava mà mare llavant la roba a mà. És l'invent que més temps lliure ens ha donat. Sens dubte, és el millor.*

–Ivan: *Vaja!, ja veig que és molt difícil decidir quin és el més important. Tots semblen imprescindibles. Haurem de pensar molt per inventar una cosa de profit per a la classe.*

- a)** L'objectiu d'aquest apartat és presentar models orals de conversa en situacions reals per tal que després els alumnes puguin reproduir-les en situacions semblants. També es pretén potenciar la comunicació oral a través de l'escenificació de situacions de la vida diària.

b) És convenient començar la sessió dient als alumnes que escoltaran una conversa al carrer. Farem l'audició amb el llibre tancat, per centrar l'atenció i fomentar l'escolta activa. Després d'escoltar la pista la primera vegada, obrirem un torn de paraules amb els alumnes amb preguntes del tipus:

- Quants personatges apareixen en l'entrevista?
- Podeu endevinar per la veu si els personatges que hi intervenen són majors o menuts?
- Quina edat penseu que poden tenir?
- Heu comprés totes les paraules?
- De quin tema es parla?
- Estan parlant en un llenguatge seriós i formal o entre companys?
- Què vol saber Ivan?
- Quins invents s'anomenen a l'audició?
- Quin és l'invent més important per a Clara? Per què?
- I per a Joan? Per què?
- Quin dels invents que s'anomena a l'audició considereu el més important? Per què?

2

Després d'escoltar l'entrevista d'Ivan, llegiu-la i representeu-la en grups de cinc.

Una altra finalitat de l'activitat és memoritzar algunes de les estructures orals que els proposem com a model, perquè puguin generalitzar-les en l'activitat 3.

Els alumnes llegiran l'entrevista i en faran una lectura dramatitzada per personatges. Ens assegurarem que en facen una bona entonació i que respecten els signes ortogràfics del text.

3

Finalment, cada grup pot inventar una entrevista semblant seguint el model d'Ivan.

Una vegada interioritzades les estructures orals, els demanarem que inventen una conversa pareguda, però canviant part dels diàlegs, dels personatges o dels rècords. A continuació tractaran de memoritzar-la i representar-la a classe.

Tot seguit, realitzarem les activitats del QUADERN DE TREBALL.

L'ESCOLA AL CARRER

1 Ajudà'ns a completar les frases següents amb els invents més importants segons l'entrevista que ha fet Ivan al carrer.

a) Trobe que _____: fins la família fora i no puc imaginar un món on no poguérem comunicar-nos amb els nostres parents cada dia i tan ràpidament.

b) Em sembla que el més útil ha sigut _____. Encara recorde la quantitat de temps que passava ma mare llevant la roba a mà.

c) Per a mi han sigut _____. Sóc miop i no hi podria veure sense.

d) Trobe que, sens dubte, _____. Abans que s'inventaren, ens passàvem el temps llevant bolquers i els xiquets no estaven tan cuidats.

2 Què saps dels invents que han canviat el món? Ompli els buits de les frases amb el nom dels inventors corresponents.

Johannes Gutenberg • Mark Zuckerberg • Georges de Mestral
Els germans Lumière • Jan Koum • Alexander Graham Bell

a) El telèfon el va inventar _____ al s. XIX.

b) La impremta, inventada per _____, es va estendre per Europa durant el Renaixement.

c) El cinematògraf va ser patentat el 1895 per _____.

d) El 4 de febrer de 2004, _____ crea la xarxa social de Facebook.

e) L'aplicació de missatgeria instantània WhatsApp va ser creada per _____ el 2009.

f) L'any 1941 _____ va inventar un sistema per a obrir i tancar ràpidament anomenat "Velcro" o veta adherent.

3 Leonardo da Vinci fou un dels grans inventors de la història de la humanitat. Escolta la informació sobre ell i completa el text següent.

a) Leonardo da Vinci va néixer a Vinci, a Itàlia, el _____.

b) Da Vinci és considerat un geni polifacètic del _____.

c) L'any 1482, Leonardo se'n va anar cap a _____.

d) Entre les seues obres d'art més importants, es troben _____.

e) Com a _____, podem destacar el primer prototipus d'helicòpter, de bicicleta i de paracaigudes.

4 Si vols saber més sobre invents i jugar, entra en aquest web: http://www.petitaxarxa.cat/saps_que/interior.php?id=1012993

- 1 Ajudà'ns a completar les frases següents amb els invents més importants segons la entrevista que ha fet Ivan al carrer.

Solucions:

- a) el telèfon
- b) la rentadora
- c) les ulleres
- d) els bolquers de paper

- 2 Què saps dels invents que han canviat el món? Ompli els buits de les frases amb el nom dels inventors corresponents.

Solucions, d'esquerra a dreta:

- a) Alexander Graham Bell
- b) Johannes Gutemberg
- c) pels germans Lumière
- d) Mark Zuckerberg
- e) Jan Koum
- f) Georges de Mestral

- 3 Leonardo da Vinci fou un dels grans inventors de la història de la humanitat. Escolta la informació sobre ell i completa el text següent.

Solucions, d'esquerra a dreta:

- a) 1452
- b) Renaixement
- c) Milà
- d) La Gioconda i La Santa Cena
- e) inventor

- 4 Si vols saber més sobre invents i jugar, entra en aquest web: http://www.petitaxarxa.cat/saps_que/interior.php?id=1012993

Adquisició de les competències LOMQE

- Competència lingüística
- Competències socials i cíviques
- Aprendre a aprendre
- Consciència i expressions culturals

LA IMAGINACIÓ ENS DU D'EXCURSIÓ

QUÈ EN SAPS, DELS... INVENTS CURIOSOS?

1 Per respondre a Beatriu, Aitana ha buscat informació sobre els invents i ha trobat aquests articles curiosos. Llegeix.

El pal de fregar: l'invent que ens va posar drets
Segons explica l'enginyer aeronàutic Manuel Jaldón, un amic seu li va dir un dia mentre tots dos observaven una persona que fregava el terra a genollons: «Hauries de dissenyar un dispositiu aerodinàmic i mirar d'inventar una cosa perquè es pugui fregar el terra dretament».

Ena l'any 1956 l'enginyer ja no va poder llevar-se la idea del cap fins que va recordar com, l'any any, havia vist als EUA com una dona netava els hangars d'un aeroport amb una drapa enganxada a un pal. Així se li va ocórrer de dissenyar allò que hui coneixem com a pal de fregar, un article que va acabar amb la incòmoda tasca d'agafar-se per llavar el terra i que és un dels invents més exportats.

Un jove gal·lès va inventar el futbol mentre es recuperava de les ferides de guerra a un hospital català.
Aquest joc tradicional conegut per tothom fou inventat per Alexandre Campos Ramonet, un jove gal·lès que va haver de treballar per pagar-se els estudis.

L'any 1917, en plena Guerra Civil, quan Alexandre tenia tan sols 17 anys, fou ferit als bombardejos de Madrid i traslladat a un hospital català per recuperar-se. Mentre es curava de les ferides, observava que els xiquets de l'hospital no podien jugar al futbol i va desenvolupar la idea d'un joguet que els donés la possibilitat de fer-ho.

Ya encountering la construcció de la seva idea a un fuster amic seu, va patentar la seva idea a Barcelona l'any 1917.

Una llepolia inventada pel català Enric Bernat viatja a bord d'una nau espacial.
La llepolia que tots coneixem amb el nom de CHUPA CHUPS va ser un invent del cordonista català Enric Bernat, que l'any 1958 treballava amb la idea de fabricar un caramel que entrés que els xiquets s'embutessin les mans quan se'l mengessin. De bon principi va pensar de fabricar un caramel punxat amb una forqueta, però després de diverses proves, va decidir de fer una bola de caramel enganxada a un pal i el va batejar amb el nom de CHUPA CHUPS. L'invent va aconseguir tant d'èxit que prompte es va exportar a altres països i el 1968 Bernat va demanar a Salvador Dalí un logotip per a la marca i així es va crear el disseny que coneixem en l'actualitat.

El CHUPA CHUPS és a hores d'ara una llepolia universal coneguda pels xiquets de tot el món i, fins i tot, ha viatjat a l'espai amb els astronautes de la nau russa MIR.

2 Si vols saber més sobre invents, pots entrar en aquest web:
<http://www.petitanima.cat/inventari/>

Objectius

- Llegir textos expositius relacionats amb invents curiosos de mitjan segle XX: el pal de fregar, el futbol i la llepolia de pal.
- Descobrir curiositats en relació amb el centre d'interès: els invents curiosos creats per persones anònimes.
- Realitzar lectures que permeten formular respostes als interrogants plantejats.
- Posar en pràctica els coneixements enciclopèdics relacionats amb els invents exposats i definir-ne breument la funcionalitat.
- Descriure oralment als companys els objectes exposats: l'invent que li agradaria haver dissenyat als alumnes.

Descripció de les activitats

Per respondre a Beatriu, Aitana ha buscat informació sobre els invents i ha trobat aquests articles curiosos. Llegeix.

1

a) Lectura col·lectiva dels textos que ha buscat Aitana. Recomanem que hi participe tot l'alumnat: cada alumne pot llegir un paràgraf.

Ens assegurarem que l'alumnat coneix totes el vocabulari i farem servir el diccionari per buscar aquelles paraules que no coneguen.

Procurarem que paren atenció especial a les dades dels invents per tal de situar-les al llarg del segle XX (en la primera o la segona meitat). Podem preguntar si alguns tenen iaies que siguin d'eixa època i si els hi han parlat: com es vivia aleshores, quins desavantatges tecnològics hi havia, etc.

b) Verbalització de les lectures amb preguntes com ara:

- Saps què és un enginyer aeronàutic?
- A què es dedica?
- A quin país ens referim quan parlem dels EUA?
- Què li va passar a Alexandre Campos quan tenia 17 anys?
- Qui li va ajudar a construir el primer futbolí?
- De què estaven fetes les peces?
- Qui va dissenyar el logotip de ChupaChups?
- Com va viatjar el ChupaChups a l'espai?
- Quin dels tres invents et sembla més interessant? Enraona la resposta.

2

Si vols saber més sobre invents, pots entrar en aquest web:

<http://www.petitaxarxa.cat/inventari/>

Tot seguit, realitzarem les activitats del QUADERN DE TREBALL.

8 LA IMAGINACIÓ ENS DU D'EXCURSIÓ

QUÈ EN SAPS, DELS... INVENTS CURIOSOS?

1 Completa la informació amb el que has llegit als textos.

1. Qui va inventar el pal de fregar?
2. Quina professió tenia l'inventor del pal de fregar?
3. Què havia vist el nostre inventor als EUA?
4. Quin objectiu tenia el pal de fregar?
5. De quin any es parla al text?

2 Amb tot el que has après sobre el futbol i la llepolia, ajuda'ns a decidir quina informació pertany a cadascun dels dos invents.

1. Un jove gal·lec va inventar un joguet mentre es recuperava de les ferides de guerra.
2. Aquest va ser un invent del confiter català Enric Bernat.
3. Salvador Dalí va dissenyar un joguet per a la marca.
4. Aquest invent universal és conegut pels xiquets de tot el món i, fins i tot, ha viatjat a l'espai amb els astronautes de la nau russa MIR.
5. Mentre Alexandre es curava, observava que els xiquets de l'hospital no podien jugar.
6. Va patentar la seua idea a Barcelona el 1937.

3 Escolta la informació i subratlla només les frases que siguin certes.

- a) T'has preguntat mai com es pot posar una pebrera o pimentó dins una oliva?
- b) La resposta és en la màquina que l'any 1938 va inventar l'empresari alcohòlic Clàudio Miró.
- c) Aquest empresari va dissenyar una màquina que, un a un, buida el pinyol de cada oliva i, després, farceix el buit d'aromes.
- d) Resulta curiós que aquest invent sorgís a Coentaina, una ciutat on no hi ha oliveres ni anoves.
- e) Però sí que hi ha en aquesta ciutat una altra cosa rica en càlc que afavoreix el procés de manipulació de l'oli i li dona l'aspecte brillant i característic d'aquest aperitiu tan conegut.

4 Dels 4 invents que hem vist, quin et sembla més interessant? Quin t'agradaria haver inventat tu i per què? Exposat-ho al teu company.

1 Completa la informació amb el que has llegit als textos.

Solucions:

- 1) Manuel Jalón.
- 2) Enginyer aeronàutic.
- 3) Que uns hòmens netejaven els hangars d'un aeroport amb uns draps enganxats a un pal.
- 4) Rentar el terra sense necessitat d'agenollar-se.
- 5) L'any 1956.

2 Amb tot el que has après sobre el futbol i la llepolia, ajuda'ns a decidir quina informació pertany a cadascun dels dos invents.

Solucions:

1. futbolí; 2. llepolia; 3. llepolia; 4. llepolia; 5. futbolí; 6. futbolí

3 Escolta la informació i subratlla només les frases que siguin certes.

Solucions: Frases certes: b, c, e

4 Dels 4 invents que hem vist, quin et sembla més interessant? Quin t'agradaria haver inventat tu i per què? Exposat-ho al teu company.

Solució:

Resposta oberta per part de l'alumnat.

L'objectiu de l'activitat es afavorir el diàleg entre companys, la claredat en l'exposició d'idees i la justificació de les seues respostes.

Adquisició de les competències LOMQE

- Competència lingüística
- Competència digital
- Aprendre a aprendre
- Competències socials i cíviques
- Sentit d'iniciativa i esperit emprendedor
- Consciència i expressions cultural

8

FIAT COM SONA

UN CALaix DE SONS, LLETRES, PARAULES I HISTÒRIES

1 UNA CAPSETA BLANCA QUE D'OBRI I NO ES TROBA. Beatriu ha trobat un conte sobre la història d'un inventor ben interessant. Escouteu-lo atentament i parleu-ne a classe.

Vet aquí una vegada, quan els ocells tenien vent... la història d'un inventor, es deia Brun. El científic Brun va viure fa uns dos mil anys, i actualment està conservat en un frigorífic, dins el qual es despatella d'uns 40.000 segles per revindre no deu. Era encara un xiquet de bolquers quan va inventar una màquina de fer arcs de Sant Martí, que funcionava amb aigua i sabó però, en comptes de bombolles senzillaes, n'eixien arcs de Sant Martí de totes mides que es podien desplegar d'un cap a l'altre del cel i servien per a moltes coses, fins i tot per a entendre la resta. Al paravallut, tot ligant amb dues bauteseres, va inventar un regal de fer fusta a l'aigua. Univent va ser molt agrafat pels picadors, que la feien servir com a passapequa quan els pelcos no pluvien.

Més tard quan arribava a primària, va inventar una màquina de fer pessigalles a les parets, una cassola de fregir gel, uns balanços de pes nivells, un telèfon per a parlar amb les invencions, el martell musical, etc., tot clavint claus, tocant màquines sinònimes, etcètera.

Seria massa llarg recordar totes les invencions. Citem-ne només la més famosa, és a dir, la màquina de dir mentides, que funcionava amb filtres. Per cada fitra es podien escoltar catòrni mil mentides. La màquina dir mentides, que tenia de mentides del món, les que ja havien estat dites, les que la gent estava pensant en aquell moment i totes les altres que es podien inventar a continuació! Però quan la màquina va haver xaarat totes les mentides possibles, la gent es veu veure obligada a dir sempre la veritat.

I comte contat, conte acabat i alceua la mà si t'ha agradat.

Venid adaptats pels autors del conte «El platja de la ventura» de Gerson Rodot, Contes per col·lecció Barcelona, Ed. Joveneix 1992

LA IMAGINACIÓ ENS TU D'ECONOMIA

2 LA VIDA SECRETA DE LES PARAULES... Altana continua preparant-se per a la gimcana de Bèrgies; ara ha trobat en una revista aquest qüestionari sobre uns dels invents més recents: el GPS. Busca la troua panella i descobreix les vertutades.

a) El GPS és una casaca que permet orientar-se gracies al contacte amb un satèl·lit.
b) Aquell aparell et serveix per cercar e també els vianants.
c) GPS diu: Gaspet per descobrir el nom de qualsevol amb què funcioneu als primers models.
d) Accionem a endorralo i a l'extremador del cotxe.
e) Mui el dia, podem saber la nostra posició en qualsevol indret del món gracies al GPS.
f) Malauradament, quan el cel està embuat, el GPS no funciona.
g) Alguns pacients l'hancom al GPS minúsculs per localitzar bancs de pelets.

Tut adaptat de la revista mensual Reporter

3 El científic Brun del conte anitava les idees al seu quadern mitjançant sigles, abreviatures. Els nostres amics, preparem-se per al concurs d'invents, han escrit una nota a Camil·la i hem après llegir-hi de visu.

Ahora Camil·la,

T'he escrivit una de las cartas del GEDP de M. Senz que es envia al club de futbol de la Volta Fènica, moltabona es del GEDP. Repetiré Es quisió de pagar per foto a Fiat i venuda que a la prova de la foto ha heu oportuna de l'ALPAM. Mas moure es otinuada un GEDP-HCM on, hauríeu de buscar l'expedient que hem de presentar al club.

Berndsen,

La cosa de GED

4 CALAIx DE SONS I PARAULES: Mote acabats en p o b, t o c o g. Camil·la ha triat un mot i tu l'has explicat als seus amics. Escolta atentament i descobreix el perquè de tot plegat. Eira es pronuncien les paraules subratllades.

El científic Brun era un home calot, mto i vestia sempre de gros. Cada dia tenia un projecte diferent i el seu cap no deixava de carregar; de repens, no li'n faltaven.

Els seus laboratoris eren un bloc ben curius i inquietants. En un parell, hi havia un gràfic ple de mesures i el retort ben antic d'un cotxe. Sobre un taulell de fusta, hi havia els materials que feia servir per a uns invents: un tub de combustió estret, líquid i gradient, pile d'un liquid de color verd, un got buit de plàstic, un ganivet..., i el tap d'una ampolla que contenia un xarpal del color de la sang; però el que em va fer espantar i tremolar de fred va ser els testicles d'un polio que es movien dins un recipient de vidre transparent.

(Text dels autors)

Objectius

- Llegir en veu alta i comprendre fragments de textos literaris narratius de contes com *El planeta de la veritat* de Gianni Rodari, amb pronunciació, entonació i ritme correctes.
- Reproduir determinades frases del conte assumint en primera persona el paper del protagonista, el doctor Brun, mitjançant el suport auditiu i visual.
- Respondre preguntes bàsiques –del tipus sí/no–, de dues alternatives (una de les quals és igual o quasi igual en castellà) i d'afegir una paraula o un sintagma curt que implique la comprensió global de l'argument del conte.
- Exposar opinions i informacions entorn el centre d'interès: els invents.
- Identificar, mentre participa en activitats de lectura i audició col·lectiva, els elements característics del conte, així com aspectes relacionats amb la vida i l'obra de l'autor.
- Col·laborar en l'organització de produccions col·lectives fent propostes i assumint responsabilitats en el desenrotllament d'algunes activitats.
- Valorar positivament l'intercanvi d'informació entre els membres del grup en situacions d'escriptura compartida: la vida secreta de les paraules en la gimcana de llengües.
- Valorar positivament les normes i les convencions lingüístiques bàsiques dels textos escrits.
- Escriure correctament mots i oracions relacionats amb el lèxic de la unitat atenent l'ordre de les grafies i la disposició del text sobre la pauta.
- Identificar i pronunciar correctament els sons oclusius finals p, t, c, b, d, g de mots com ara: calb, verd, tap, tub, sang, fred...
- Intentar resoldre els dubtes que sorgixen mentres realitza una tasca d'aprenentatge pels seus propis mitjans fent-se preguntes i buscant ajuda si la necessita.
- Participar en equips de treball per a construir un producte o tasca col·lectiva compartint informació i continguts digitals de forma oral o escrita, amb l'ús de ferramentes de comunicació TIC i entorns virtuals d'aprenentatge de forma eficaç.
- Utilitzar amb progressiva autonomia diferents tipus de diccionaris en línia i impresos adequats al nivell educatiu per a resoldre dubtes sobre el significat del vocabulari utilitzat en el procés d'interpretació elaboració i revisió de textos.
- Inferir el significat de paraules a partir del context.
- Participar, de forma responsable i per iniciativa pròpia, en produccions col·lectives narratives, per a millorar la seua competència lingüística i les seues habilitats expressives i com a font de gaudi personal.

Descripció de les activitats

1 UNA CAPSETA BLANCA QUE S'OBRI I NO ES TANCA. Beatriu ha trobat un conte sobre la història d'un inventor ben interessant. Escolteu-lo atentament i parleu-ne a classe.

- a)** Direm als alumnes que escolten atentament el conte de l'inventor Brun, de Gianni Rodari.
- b)** Verbalitzarem l'argument amb preguntes del tipus: • Qui és Brun? És viu encara? Quan va morir? • Quins invents va crear? Per a què servien? • Quins materials utilitzava per a cada invent? • Quin de tots et sembla més divertit? I el més útil? • Quin de tots el consideres més absurd? • Creus que la gent el recordarà d'ací a 40.000 segles? • Quants anys són 40.000 segles?

c) Tornarem a sentir el text i anotarem paraules relacionades amb la informació. Tot seguit en farem un dibuix.

2

LA VIDA SECRETA DE LES PARAULES... Aitana continua preparant-se per a la gimcana de llengües ara ha trobat en una revista aquest qüestionari sobre un dels invents més recents: el GPS. Busca la teua parella i descobreix les veritats.

- a) Seguirem les instruccions de l'activitat.
- b) Verbalitzarem les solucions amb preguntes com ara: • Vegem: com pots definir què és un GPS? • Per a què serveix? • Quan el podem utilitzar? • S'assembla a una brúixola? • Què signifiquen les seues sigles? • Saps d'uns altres aparells tecnològics que també s'escriuen amb sigles? • Què és un radar? • Etc.

Solucions:

- a) El GPS és una caixeta que permet orientar-se gràcies al contacte amb un satèl·lit.
- b) Aquell aparell el fan servir els cotxes i també els vianants.
- c) Hui en dia, podem saber la nostra posició en qualsevol indret del món gràcies al GPS.

3

El científic Brun del conte anotava les idees al seu quadern mitjançant sigles, abreviatures. Els nostres amics, preparant-se per al concurs d'invents, han escrit una nota a Camil·la amb aquest sistema d'escriptura, i ella l'ha trobat a la butxaca de la motxilla. Sabries desxifrar-lo? Prepara-te'l i llig-lo de viva veu.

- a) Seguirem les instruccions de l'activitat. Proposarem que el lligem en silenci i mentrestant escriurem les abreviatures a la pissarra.
- b) Verbalitzarem la informació de la nota amb preguntes com ara: • Sabríeu dir-me quina d'aquestes abreviatures es corresponen amb la paraula avinguda? I quina amb de plaça? • Què deu voler dir aquesta abreviatura? I aquesta altra? • Quin signe de puntuació fem servir per a representar amb abreviatures un nom de persona compost? • Hi ha en aquesta nota alguna sigla com la del GPS? • Què deuen voler dir? • Com s'escriuen aquestes sigles, amb majúscula o amb minúscula? • Quina diferència hi ha entre les abreviatures i les sigles? • Etc.

Solucions:

Hola Camil·la: T'espere després del migdia (p.m) a la biblioteca (bibl.) del col·legi públic d'infantil i primària (CEIP) Joan Marnel Serrat (J.M.) que es troba al número (nú.) 16 de l'avinguda (av) de Sant (St.) Vicent Ferrer, travessant la plaça (pl.) del doctor (Dr.) Riquelme. En arribar puja per l'escala (esc.) a l'entresòl (entl) i veuràs que a la porta de la dreta (dta.) hi ha les oficines de l'associació de mares i pares d'alumnes (AMPA). Ma mare et donarà un disc compacte (CD-ROM) on hauràs de gravar l'invent que hem de presentar al concurs. Besets. La colla de sisé (6é).

- c) Llegirem la nota fent una lectura expressiva de viva veu.
- d) Proposar-los que en diguen unes altres abreviatures i sigles, com per exemple les dels dies de la setmana o les dels mesos; fins i tot alguna relacionada amb el tractament personal.

4

CALAIX DE SONS I PARAULES: mots acabats en po b, to d, co g. ECamil·la ha tingut un malson i l'ha explicat als seus amics. Escolta atentament i descobriràs el perquè de tot plegat. Fixa't com es pronuncien les paraules subratllades.

- a) Audició atenta del text.
- b) Encerclar les paraules que apareixen subratllades i buscar-ne d'altres que tinguen els sons oclusius finals que s'hi treballen.
- c) Lectura expressiva del text i representació plàstica ben detallada de tot el que Camil·la explica en aquest malson.

Solucions:

El científic Brun era un home calb, miop i vestia sempre de groc. Cada dia tenia un projecte diferent i el seu cap no deixava de cavil·lar; de reptes, no li'n faltaven.

El seu laboratori era un lloc ben curiós i inquietant. En una paret, hi havia un gràfic ple de mesures i el retrat ben antic d'un coet. Sobre un taulell de fusta, hi havia els materials que feia servir per als seus invents: un tub de combustió estret, llarg i graduat, ple d'un líquid de color verd, un got buit de plàstic, un ganivet, i... el tap d'una ampolla que contenia un xarop del color de la sang; però el que em va fer esgarriar i tremolar de fred van ser els tentacles d'un polp que es movien dins un recipient de vidre transparent.

Tot seguit, realitzarem les activitats del QUADERN DE TREBALL.

FIXA'T COM SONA

1 Llig el conte de l'inventor Brun i respon les preguntes que segueixen.

a) Què és Brun? És viu encara? Quan va morir?

b) Quins invents va realitzar?

c) Per a què servien?

d) Quins materials utilitzava per a cadascun?

e) Quin de tots et sembla més divertit? I el més útil?

f) Quin de tots consideres el més absurd?

g) Creus que la gent el recordarà d'aquí a 40.000 segles?

h) Quants anys són 40.000 segles?

2 Relaciona aquestes paraules amb les sigles i les abreviatures corresponents.

PVP	esquerra	MH
Sra	minut	min
NE	quilòmetre	km
CP	matrícula d'honor	NA
esq	nord-est	c
urb	urbanització	kg
TV	document nacional d'identitat	DNI
	codi postal	
	carrer	
	quilo	
	no apte	
	televisió	
	preu de venda al públic	
	senyora	

3 Observa la nota que ha trobat Camil·la i respon.

a) Com són les lletres de les sigles, majúscules o minúscules?

b) Quines lletres s'utilitzen per a formar una sigla, les inicials o les finals?

c) Hem de posar un punt darrere de les sigles?

d) Les abreviatures porten al darrere un punt o una coma?

e) Com s'escriuen les abreviatures, amb majúscules o amb minúscules?

f) Poso exemples d'altres sigles i abreviatures que conegues.

1 Llig el conte de l'inventor Brun i respon les preguntes que segueixen.

- Respondre les preguntes que anteriorment hem treballat amb la verbalització del conte de l'inventor Brun.
- Correcció col·lectiva suggerint a un alumne la lectura de la pregunta i que aquest proposi que la resposta la done un altre company de classe.

Solucions:

- Un inventor, un científic de renom que fa dos mil anys que ha mort.
- Va realitzar prodigiosos invents, com ara una màquina de fer arcs de Sant Martí, un trepant de fer forats a l'aigua, una màquina de fer pessigolles a les parets, una cassola de fregir gel, unes balances de pesar núvols, un telèfon per a parlar amb les pedres, un martell musical i una màquina de dir mentides.
- Estendre la roba, pescar, fer pessigolles a les parts, fregir gel, pesar núvols, parlar amb les pedres, crear simfonies diverses i dir mentides.
- Aigua, sabó, bastonets, martell, i tot un munt de materials, com ara ferro, cotó en-pèl, fusta, fil d'aram, xips electrònics...
- Resposta oberta per part de l'alumnat.
- Resposta oberta per part de l'alumnat.
- Resposta oberta per part de l'alumnat.
- Quatre milions d'anys.

2 Relaciona aquestes paraules amb les sigles i les abreviatures corresponents.

- Establir les relacions pertinents i jugar a endevinar el significat escrivint-ne en un full alguna i demanant-los que ens diguen què volen dir.
- Escriure breus missatges als companys fent servir les abreviatures i les sigles.

Solucions: PVP → preu de venda al públic; Sra → senyora; NE → nord-est; CP → codi postal; esq → esquerra; urb → urbanització; TV → televisió; MH → matrícula d'honor; min → minut; Km → quilòmetre; NA → no apte; c → carrer; Kg → quilo; DNI → document nacional d'identitat

3 Observa la nota que ha trobat Camil·la i respon.

- Aquesta activitat es complementa amb l'activitat núm. 3 del llibre del xiquet i permet reforçar les convencions ortogràfiques de les sigles i de les abreviatures.

Solucions: a) Les lletres poden ser majúscules o minúscules. b) Les inicials. c) No. d) Sí. e) Generalment, amb majúscules la primera i minúscules la resta de grafies. f) Resposta oberta per part de l'alumnat. Suggerim, entre altres, les dels dies de la setmana (dl, dt; dc; dj; dv; ds; dg) o bé Excm/a.; aC; dC; M. Hble. Sr.; etc.

Adquisició de les competències LOMQE

- Competència lingüística
- Sentit d'iniciativa i esperit emprenedor
- Aprendre a aprendre

8

CLIPS DE LLENGUA

1 L'àvia de Beatriu diu que els invents han canviat la nostra manera de viure. Ho ha dit mentre observava aquestes imatges. Fixa-t'hi bé i fes frases que expliquen per què els petits i grans invents han canviat la nostra vida. Fes servir les expressions que apareixen més avall.

2 La colla de Gè ha après a formar oracions fent aquestes preguntes.

QUÈ? A QUI? PER A QUI?

Llig aquestes frases i respon oralment les preguntes que hi ha més avall.

a) La Conselleria d'Educació ha convocat un concurs d'invents per a alumnes de 6è.
b) La colla de Gè ha de dissenyar una agenda electrònica.
c) Ivan fa preguntes a la gent.
d) Beatriu ha comprat uns xupa-xups per als seus amics.

1) Què ha convocat la Conselleria d'Educació? 5) A qui fa les preguntes Ivan?
2) Per a qui és el concurs d'invents? 6) Què ha comprat Beatriu?
3) Què ha de dissenyar la colla de Gè? 7) Per a qui ha comprat Beatriu els xupa-xups?
4) Què fa Ivan?

3 I ara llig aquestes frases i relaciona les paraules en negreta amb les que apareixen al llistat.

- La Conselleria d'Educació n'ha convocat un.
- La colla de Gè l'ha de dissenyar.
- Ivan li fa preguntes.
- Beatriu els ha comprat xupa-xups.

un concurs d'invents als seus amics
a un home del carrer l'agenda electrònica

Objectius

- Identificar terminologia de llenguatge d'especialitat de l'ecologisme i la consciència mediambiental i relacionar-la amb la disciplina o modalitat corresponent.
- Ampliar i reforçar el concepte i la funció dels pronoms personals febles i fer-los servir correctament en contextos de producció oral i escrita.
- Relacionar les formes flexió verbal correctes d'acord amb el nombre i la persona corresponent.
- Reconèixer la funcionalitat dels pronoms que substitueixen un complement directe i indirecte mitjançant les preguntes pertinents al nucli del predicat i fer-los servir correctament en contextos de producció oral i escrita.
- Reconèixer les funcions que realitzen els pronoms de CD i CI dins l'oració, detectar errors i resoldre els seus dubtes de forma reflexiva i dialogada, amb la supervisió d'un adult o col·laborant amb els seus companys.
- Identificar els diferents tipus d'interrogants que cal fer-li al nucli del predicat per a detectar els complements directe i indirectes.
- Posar interès a fer les transformacions adients entre pronoms i complements i utilitzar aquests coneixements per a comprendre i construir oracions simples que milloren les seues destreses lingüístiques.
- Conjuguar diferents temps verbals de les diferents conjugacions com ara el present d'indicatiu, els temps de passat (imperfet, pretèrit perfet perifràstic) i el perfet d'indicatiu establint la concordança de temps i persona i identificant els trets pertinents de la flexió verbal: 1a, 2a i 3a conjugació.
- Ampliar i utilitzar els mots relacionats amb el lèxic i les estructures de la unitat.
- Valorar positivament l'intercanvi d'informació entre els membres del grup en situacions d'escriptura compartida: elaboració de frases, elecció del verb adequat al context, generació de frases a partir dels verbs conjugats, completió de frases seguint consignes.

Descripció de les activitats

1

L'àvia de Beatriu diu que els invents han canviat la nostra manera de viure. Ho ha dit mentre observava aquestes imatges. Fixa-t'hi bé i fes frases que expliquen per què els petits i grans invents han canviat la nostra vida. Fes servir les expressions que apareixen més avall.

- a) Verbalitzar les imatges amb preguntes com per exemple:
- Creus que els invents tecnològics han canviat la manera de viure?
 - Aquests canvis es noten en les fotografies?
 - Saps si els teus iaies tenien tants electrodomèstics a casa com tu ara?

- Com calfaven les cases a l'hivern?
 - Com eren els mobles que hi havia?
 - Hi havia ordinadors? I assecadores? Etc.
- b)** Proposarem de generar frases amb les estructures verbals següents: de present a passat i a futur, establint la concordança entre temps i persona:
- Abans hi havia fanals d'oli als carrers.
Ara hi ha fanals de llum elèctrica.
 - Fa temps... el terra de les cases es fregava amb un drap; actualment es fa servir una fregona.
Fa molts anys... la roba es llavava a mà i en una pica; hui en dia hi ha les llavadores.
 - Quan ma mare era menuda... escrivia en una pissarra amb un tros de guix
Avui, a les escoles, els xiquets podem escriure amb ordinador o amb tauletes digitals.
- c)** Els direm que demanen als seus pares o als majors que conviuen amb ells quines coses han canviat d'ençà que ells eren menuts. En faran unes anotacions al quadern i l'endemà les comentarem amb la resta de la classe. Podem fer servir oracions amb aquesta estructura: «Quan la meua iaia era menuda, només hi havia un canal de televisió i era en blanc i negre».

2 La colla de 6é ha après a formar oracions fent aquestes preguntes.

- a)** Llegirem les oracions i els demanarem que les identifiquen amb les preguntes pertinents.
- b)** Tot seguit formularem les preguntes i els demanarem que ens donen les respostes de manera que inferisquen els complements que treballem: el complement directe (CD) i el complement indirecte (CI). Es tracta d'identificar mitjançant preguntes els complements directes i indirectes del predicat.
- c)** Els proposarem que transformen aquestes oracions substituint els sintagmes que fan la funció de CD i de CI per uns altres amb la mateixa funció. Ho farem sense haver de verbalitzar els conceptes gramaticals de CD i de CI.

Per exemple:

- La Conselleria d'Educació ha convocat un _____ per a _____.
- La colla de 6é ha de dissenyar un/una _____.
- Ivan fa _____ a _____.
- Beatriu ha comprat _____ per a/ per als _____.

Solucions:

- Què ha convocat la Conselleria d'Educació? Un concurs d'invents.
- Per a qui és el concurs d'invents? Per als alumnes de 6é.
- Què ha de dissenyar la colla de 6é? Una agenda electrònica.
- Què fa Ivan? Fa preguntes.
- A qui fa les preguntes Ivan? A la gent.
- Què ha comprat Beatriu? Chupa-Chups.
- Per a qui ha comprat Beatriu els Chupa-Chups? Per als seus amics.

3 I ara llig aquestes frases i relaciona les paraules en negreta amb les que apareixen al llistat.

- a)** Llegirem les oracions i buscarem els complements que substitueixen els pronoms que apareixen marcats amb negreta.

Solucions:

- La Conselleria d'Educació n'ha convocat un. → un concurs d'invents (CD)
- La colla de 6é l'ha de dissenyar. → l'agenda electrònica (CD)
- Ivan li fa preguntes. → a un home del carrer (CI)
- Beatriu els ha comprat xupa-xups. → als seus amics (CI)

Tot seguit realitzarem les ACTIVITATS DEL QUADERN DE TREBALL.

8 LA IMAGINACIÓ ENS DU D'EXCURSIÓ

CLIPS DE LLENGUA

1 Forma frases amb les paraules de cada columna que expliquen coses sobre els petits i els grans invents. La colla de 6é les penjarà al blog.

El telescopi espacial Hubble tenen el xupa-xups.
Els vàters japonesos –washlet– arreglequen botons musicals.
Un pastisser català explora els ulls.
L'agenda electrònica grava futbolistes de fusta.
El submarí va inventar el fem o escombraries.
El pal de fregar protegeixen el terra humit.
Les bosses de brossa neteja les profunditats marines.
Les ulleres de sol té l'univers.
El futbolí vigila la nostra veu.

2 Forma frases amb les paraules de cada columna i després completa la graella escrivint-les en el lloc corresponent.

a) La Conselleria d'Educació ha convocat una agenda electrònica.
b) Un jove gal·lec va inventar el logotip del Chupa Chups.
c) La colla de 6é dissenya un concurs d'invents.
d) Salvador Dalí va dibuixar el futbolí.

CD són les sigles de Disc compacte o de complement directe.

Subjecte	Predicat	QUÈ...? Complement directe = CD
a)		
b)		
c)		
d)		

3 Forma frases ordenant les etiquetes i després completa la graella escrivint-les en el lloc corresponent.

a) i la gent del carrer Ivan preguntes fa.
b) Altana un model d'agenda dissenya per al concurs.
c) els missatges de la tauleta electrònica. Beatriu llig a Verònica
d) a un amic fuster. Ignasi un futbolí ha encomanat
e) ha encarregat l'empresari a un dissenyador gràfic el logotip de l'invent

Subjecte	Predicat	QUÈ...? Complement directe = CD	A QUI...? PER A QUI...? Complement indirecte = CI
a)			
b)			
c)			
d)			
e)			

4 Completa aquest diàleg triant una de les paraules que hi ha entre parèntesi. Després representa'l davant del company.

Altana: Has llegit el conte de l'inventor Brum?
Camià: Sí, que (el, l') _____ he llegit i he vist que tenia idees molt bones!
Altana: Sí, si que (en, n') _____ tenia, però estava una miqueta tocat del bolet.
Camià: De tots els invents que va fer el que més (em, m') _____ haguera agradat conèixer és el de la màquina de fregar gel.
Altana: Segur que l'inventor del microones es va inspirar en aquesta màquina.
Camià: Quina imaginació, la d'aquest inventor! Amb aquest conte, ja no veig tan difícil buscar idees per a crear un invent.
Altana: Si ja (he, l') _____ ho deia jo! Veus com no és tan difícil. Els somnis com les idees es poden fer realitat.
Camià: Preguntaré a Ivan si ha trobat alguna resposta divertida.
Altana: Sí, pregunta (li, li) _____ ho i vegem si (n', en) _____ ha trobat alguna.

1

Forma frases amb les paraules de cada columna que expliquen coses sobre els petits i els grans invents. La colla de 6é les penjarà al blog.

- a) Seguirem les instruccions de l'activitat i repartirem entre tota la classe els diferents sintagmes. Tot seguit els demanarem que, per grups de tres, isquen a la pissarra i escriuen les oracions corresponents. Uns escriuran el sintagma «subjecte», d'altres el «nucli del predicat» i, per últim, el tercer de cada grup escriurà el «sintagma de CD» adient amb el verb.
- b) Escriure les oracions al quadern d'acord amb les consignes que hem comentat anteriorment.

Solucions:

- El telescopi espacial Hubble explora l'univers.
- Els vàters japonesos –washlet– tenen botons musicals.
- Un pastisser català va inventar el Chupa-Chups.
- L'agenda electrònica grava la nostra veu.
- El submarí vigila les profunditats marines.
- El pal de fregar neteja el terra humit.
- Les bosses de brossa arreglequen el fem o escombraries.
- Les ulleres de sol protegeixen els ulls.
- El futbolí té futbolistes de fusta.

2

Forma frases amb les paraules de cada columna i després completa la graella escrivint-les en el lloc corresponent.

Aquesta activitat es complementa amb l'activitat anterior.

SUBJECTE

- a) La Conselleria d'Educació
b) Un jove gal·lec
c) La colla de 6é
d) Salvador Dalí

PREDICAT

- ha convocat
va inventar
dissenyar
va dibuixar

QUÈ...?

complement directe (CD)

- un concurs d'invents.
el futbolí.
una agenda electrònica.
el logotip del ChupaChups.

3 Forma frases ordenant les etiquetes i després completa la graella escrivint-les en el lloc corresponent.

Aprofundirem en l'orde dels elements constitutius de l'oració, a fi de reforçar una vegada més, mitjançant la inferència, la funcionalitat dels complements directe i indirecte de les oracions.

SUBJECTE	PREDICAT	QUÈ...? complement directe (CD)	A QUI...? PER A QUI? complement indirecte (CI)
a) Ivan	fa	preguntes	a la gent del carrer.
b) Aitana	dissenya	un model d'agenda	per al concurs.
c) Beatriu	lloga	els missatges de la tauleta electrònica	a Verònica.
d) Ignasi	ha encomanat	un futbolí	a un amic fuster.
e) L'empresari	ha encarregat	el logotip de l'invent	a un dissenyador gràfic.

4 Completa aquest diàleg triant una de les paraules que hi ha entre parèntesi. Després representa'l davant del company.

- a) Completarem el diàleg amb la solució correcta.
b) Realitzarem una lectura expressiva tenint en compte una dicció, una entonació i un ritme adients.

Solucions:

Aitana: Has llegit el conte de l'inventor Brun?

Camil·la: Sí que l'he llegit i he vist que tenia idees molt bones!

Aitana: Sí, sí que EN tenia, però estava una miqueta tocat del bolet.

Camil·la: De tots els invents que va fer, el que més M'haguera agradat conèixer és el de la màquina de fregir gel.

Aitana: Segur que l'inventor del microones es va inspirar en aquesta màquina.

Camil·la: Quina imaginació, la d'aquest inventor! Amb aquest conte ja no veig tan difícil buscar idees per a crear un invent.

Aitana: Si ja t'ho deia jo! Veus com no és tan difícil. Els somnis, com les idees, es poden fer realitat.

Camil·la: Preguntaré a Ivan si ha trobat alguna resposta divertida.

Aitana: Sí, pregunta-LI-ho i vegem si N'ha trobat alguna.

Adquisició de les competències LOMQE

- Competència lingüística
- Aprendre a aprendre
- Competències socials i cíviques
- Sentit d'iniciativa i esperit emprenedor
- Consciència i expressions culturals

8 LA IMAGINACIÓ ENS DU D'EXCURSIÓ

ARA ET TOCA A TU

ARA ET TOCA A TU

1 Com que esteu tan familiaritzats amb la tecnologia, de segur que us resultarà fàcil ordenar les paraules per a definir els termes següents.

que es dona a un ordinador • conjunt d'ordres • per a realitzar una tasca determinada

• Aplicació:

rebre estímuls i • transformar-los en senyals elèctrics • dispositiu capaç de

• Sensor:

diversos dispositius • acció de • sense fil • connectar

• Connexió:

de les activitats • per a l'organització • una taula d'ordenació temporal • d'una societat

• Calendari:

2 Què recordes de la superagenda escolar electrònica? Respon les preguntes següents.

1. Per a què serveix l'aplicació de veu?
2. Què avisa al calendari?
3. Què podem fer amb l'aplicació en anglès?
4. Per a què serveix l'aplicació que ens avisa un dia abans?
5. Què ens indica el micròfon?

3 Els alumnes de 6é han enviat el disseny de l'agenda al concurs i ara han d'explicar les utilitats que té. Ajuda'ls a fer-ho escrivint al costat de cada icona per a què serveix.

Millorar la pronúncia en anglès i aprendre vocabulari.

4 Imagineu que heu de dissenyar un robot que us ajude en les tasques de la casa. Primer dibuixeu 5 icones que expliquen 5 utilitats que podria tenir. Feu-ho seguint el model de l'activitat 4. Et suggerim la primera utilitat.

Ageficar la roba i penjar-la a l'armari.

5 Ara dibuixa el robot i escriu al voltant les prestacions o els botons que tindrà i per a què serviran. Pots fer-ho seguint el model de l'activitat 2 de la pàgina 59 del llibre.

EL MEU DISSENY

- 1 Com que esteu tan familiaritzats amb la tecnologia, de segur que us resultarà fàcil ordenar les paraules per a definir els termes següents.

Solucions:

Aplicació: Conjunt d'ordres que es dona a un ordinador per a realitzar una tasca determinada.

Sensor: Dispositiu capaç de rebre estímuls i transformar-los en senyals elèctrics.

Connexió: Acció de connectar diversos dispositius sense fils.

Calendari: Una taula d'ordenació temporal per a l'organització de les activitats d'una societat.

- 2 Què recordes de la superagenda escolar electrònica? Respon les preguntes següents.

Solucions:

1. Per a recordar els deures.
2. Les activitats extraescolars.
3. Cantar i aprendre la llengua.
4. Per a recordar-nos que hem de dur l'equip d'educació física.
5. Un sensor de reconeixement de veu que grava la mestra.

- 3 Els alumnes de 6é han enviat el disseny de l'agenda al concurs i ara han d'explicar les utilitats que té. Ajuda'ls a fer-ho escrivint al costat de cada icona per a què serveix.

Solucions:

- Millorar la pronúncia en anglès i aprendre vocabulari.
- Alarma que ens recorda les dates dels exàmens.
- Enregistradora que grava la veu de la mestra.
- Anota les activitats extraescolars.

- 4 Imagineu que heu de dissenyar un robot que us ajude en les tasques de la casa. Primer dibuixeu 5 icones que expliquen 5 utilitats que podria tenir. Feu-ho seguint el model de l'activitat 4. Et suggerim la primera utilitat.

Resposta oberta per part de l'alumnat. No obstant això, tindrem en consideració l'exemple basat en les estructures de l'activitat 2 del llibre.

Ara dibuixa el robot i escriu al voltant les prestacions o els botons que tindria i per a què servirien. Pots fer-ho seguint el model de l'activitat 2 de la pàgina 59 del llibre.

Aquesta activitat té com a objectiu posar en pràctica tot el que han après. Ho faran per mitjà d'un projecte escrit que pretén ser un resum dels principals continguts del tema.

Per a realitzar-lo, els recomanarem que és fixen en el model de l'activitat 2 del llibre. Es pretén que els alumnes vagen adquirint a poc a poc agilitat i confiança per a expressar per escrit les seues idees en valencià d'una manera natural, raó per la qual procurarem oferir-los models que els faciliten la tasca.

En acabar, aprofitarem per a demanar-los que preparen una exposició oral de la tasca realitzada i l'exposen als companys.

Adquisició de les competències LOMQE

- Competència lingüística
- Competència matemàtica i competències bàsiques en ciència i tecnologia
- Aprendre a aprendre
- Competències socials i cíviques
- Sentit d'iniciativa i esperit emprenedor
- Consciència i expressions culturals

ACTIVITATS DE REFORÇ I AMPLIACIÓ

Vegeu apartat d'activitats proposades.

ACTIVITATS D'AVALUACIÓ

Vegeu apartat d'activitats proposades.

